

Sygnatura akt VI U 187/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 maja 2017 roku

sprawy z odwołania G. W.

od decyzji z dnia 23 stycznia 2017 roku

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o przeliczenie kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 23 stycznia 2017 roku, znak: (...) w punktach III.1 i IV w ten sposób, że podstawa wymiaru kapitału początkowego wynosi 992,83zł, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 81,32%, a kapitał początkowy 107421,82zł.

SSO Tomasz Korzeń

VI U 187/17 UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 stycznia 2017 roku, znak: (...) Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., ustalił wartość kapitału początkowego G. W. na dzień 1.01.1999 roku na kwotę 79 911,15 zł.

Ubezpieczony G. W. odwołał się od tej decyzji. Wniósł o uwzględnienie wynagrodzenia z okresu od 4.08.1972 roku do 2810.1978 roku do ustalenia wartości kapitału początkowego albowiem wysokość uzyskiwanego przez niego wówczas wynagrodzenia wskazana została w legitymacji ubezpieczeniowej.

W odpowiedzi na odwołania **pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.** wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł, iż nie uwzględnił spornego okresu albowiem wypisy w legitymacji ubezpieczeniowej nie zawierają pieczętki i podpisu osoby upoważnionej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. W. urodził się (...). W dniu 12.12.2016 roku wystąpił z wnioskiem o ustalenie kapitału początkowego. Decyzją z dnia 23.10.2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego na kwotę 79 911,15 zł; wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego: 45,02 %; podstawę wymiaru kapitału początkowego: 549,64 zł. ZUS nie uwzględnił zarobków skarżącego z okresu zatrudnienia w Zakładach (...) od 4.08.1972 roku do 2810.1978 roku. **(bezsporne)**

Podstawa wymiaru kapitału początkowego G. W. wynosi 992,83 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego wynosi 81,32 %. Wysokość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 roku wynosi łącznie 107 421,82 zł.

Rok	Zarobki	Średnia krajowa	Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia proporcjonalnie do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu w roku kalendarzowym (w %)
1972	9 492,00 zł	30 108,00 zł	126,11
1973	25 313,00 zł	33 576,00 zł	75,39
1974	29 781,00 zł	38 220,00 zł	77,92
1975	35 037,00 zł	46 956,00 zł	74,62
1976	36 882,00 zł	51 372,00 zł	71,79
1977	42 336,00 zł	55 152,00 zł	76,76
1978	25 456,00 zł	58 644,00 zł	86,82
1979	44 500,00 zł	63 924,00 zł	75,94
1980	60 000,00 zł	72 480,00 zł	82,78
1981	60 000,00 zł	92 268,00 zł	65,03

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego: legitymacja ubezpieczeniowa k. 9

dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonego G. W. k. 15

wyliczenia pozwanego k. 17-19

zeznania ubezpieczonego k. 21

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2016.887; dalej jako ustawa emerytalna) stanowi, iż:

Art. 173:

1. Dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.
2. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.
3. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.
4. Pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r.
5. Drugiej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r. dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a.
- 5a. Trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a.
6. Kapitał początkowy ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego.
- 6a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kapitał początkowy nie może ulec obniżeniu.

Art. 174:

1. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.
2. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:
 - 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
 - 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
 - 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.
3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.
 - 3a. Przepis art. 17 ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru kapitału początkowego w myśl art. 15 ust. 1 dla ubezpieczonego urodzonego przed dniem 31 grudnia 1968 r. z powodu nauki w szkole wyższej, o której mowa w art. 7 pkt 9.
 - 3b. Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

4. Do obliczenia kapitału początkowego dla osoby mającej ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyjmuje się, na jej wniosek, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty przyjęty w decyzji ustalającej prawo do renty po raz pierwszy lub ponownie ustalającej jej wysokość. W przypadku gdy renta została przyznana przed dniem 15 listopada 1991 roku, do ustalenia kapitału początkowego przyjmuje się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony w wyniku rewaloryzacji, chyba że po tej dacie ponownie była ustalana jego wysokość.

5. Jeżeli z powodu niemożności ustalenia podstawy wymiaru renty jej wysokość została ustalona w kwocie najniższej renty, do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmuje się najniższe wynagrodzenie pracowników obowiązujące w okresie przyjętym do obliczenia podstawy wymiaru renty.

6. Przepisy ust. 5 stosuje się odpowiednio do ustalenia kapitału początkowego osób uznanych za repatriantów.

7. Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r.

8. Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Współczynnik ten oblicza się według następującego wzoru:

gdzie:

„p” - oznacza współczynnik;

wiek ubezpieczonego - oznacza wiek w dniu 31 grudnia 1998 r.;

wiek emerytalny - oznacza 60 - dla kobiet i 65 - dla mężczyzn;

staż ubezpieczeniowy - oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy,

wymagany staż - oznacza 20 - dla kobiet i 25 - dla mężczyzn;

z zastrzeżeniem ust. 12.

9. Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę.

9a. Staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

10. Wiek ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli w dniu 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy ponad wiek ustalony, to przyjmuje się pełne lata po zaokrągleniu w górę.

11. W przypadku gdy w momencie objęcia ubezpieczeniem po raz pierwszy, ubezpieczony nie ukończył 18 roku życia, we wzorze, o którym mowa w ust. 8, liczbę 18 zastępuje się faktycznym wiekiem, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia.

12. Współczynnik, o którym mowa w ust. 8:

1) zaokrągla się do setnych części procenta;

2) nie może być wyższy od 100%.

13. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy. Do obliczenia kapitału konieczne jest ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Wskaźnik ten obliczany jest zgodnie z art. 15 ustawy. Przyjmuje się podstawy wymiaru składek z 10 kolejnych dowolnych lat sprzed 1999 r. lub 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia sprzed 1999 r.; oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu; oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów.

Sporna w sprawie okazała się wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez G. W. w okresie jego zatrudnienia w Zakładach (...) od 4.08.1972 roku do 28.10.1978 roku. Skarżący domagał się ustalenia kapitału początkowego w oparciu o wpisy dokonane w jego legitymacji ubezpieczeniowej, dotyczące wysokości jego wynagrodzenia za sporny okres. Pozwany podniósł, iż dokumentacja ta jest niewiarygodna albowiem nie zawiera pieczętka i podpisu osoby upoważnionej.

W postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości świadczenia możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego wnioskodawcy. Nie obowiązuje tu bowiem zasada prawdy formalnej, ponieważ całe postępowanie cywilne jest oparte na zasadzie prawdy materialnej (art. 3 K.p.c.).

Regułą postępowania cywilnego jest okoliczność, iż ciężar udowodnienia faktu (w tym przypadku wady decyzji ZUS) - zgodnie z art. 6 K.c. - spoczywał na wnioskodawcy - jako osobie wywodzącej z tego faktu skutki prawne. Przepis ten wyraża dwie ogólne reguły: pierwszą - generalnie wymagającą udowodnienia powołanego przez stronę faktu, powodującego powstanie określonych skutków prawnych, oraz drugą regułą, która sytuuje ciężar dowodu danego faktu po stronie osoby, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pierwsza "zasada obowiązku udowodnienia powoływanego faktu" jest w istocie nieunikniona ze względów racjonalnych, ponieważ odmienna regulacja powodowałaby powstanie niedopuszczalnej łatwości wywodzenia skutków prawnych z prostego powołania się na fakt bez potrzeby jego udowodnienia. Natomiast druga stanowi "ogólną zasadę rozkładu ciężaru dowodu", od której wyjątki wskazywać mogą niektóre przepisy szczególne. Z pierwszej reguły, wyrażonej w art. 6 K.c. wynika, że samo przyznanie faktu przez drugą stronę ewentualnego sporu nie może stanowić wystarczającego dowodu istnienia danego faktu, który musi być zawsze ponadto potwierdzony całokształtem materiału dowodowego lub innymi poznanymi już okolicznościami. Wyrazem tego jest regulacja art. 229 K.p.c. wymagającego, aby przyznanie faktu przez drugą stronę nie budziło wątpliwości, co wymaga właśnie uwzględnienia innych okoliczności. Druga, wskazana w art. 6 K.c. "ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu", jest regułą w znaczeniu materialnym, wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 K.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: "kto powinien przedstawiać dowody" (tak trafnie w orz. SN z dnia 17 lutego 2006 r., V CSK 129/05, Lex nr 200947; oraz wyr. SN z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, OSNP 201 1, nr 17-18, poz. 226). Także w postępowaniu przed Sądem Ubezpieczeń Społecznych obowiązuje zasada kontradiktoryjności, zgodnie z którą strony są zobowiązane do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, stając się dysponentem postępowania, a Sąd orzekający jest uwolniony od odpowiedzialności za rezultat postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu odwołujący sprostował obowiązkowi określonymu w art. 6 K.c. oraz art. 232 K.p.c. i przedstawił dowody pozwalające na ustalenie wysokości jego zarobków za sporny okres w sposób wiarygodny. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na przyjęcie, że ubezpieczony w spornym okresie otrzymywał z tytułu zatrudnienia w Zakładach (...) od 4.08.1972 roku do 28.10.1978 roku wynagrodzenie w wysokościach wskazanych w legitymacji ubezpieczeniowej. Sąd dał wiarę tym zapisom w legitymacji ubezpieczeniowej albowiem wysokość wynagrodzenia w nich wskazana odpowiada stawkom wskazanym w angażach skarżącego znajdujących w jego aktach osobowych oraz stawce wskazanej w świadectwie pracy ubezpieczonego wraz z premią i dodatkiem. Wpisy o wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego zawarte w angażach, świadectwie pracy i legitymacji ubezpieczeniowej wzajemnie się pokrywają i wskazują jednoznacznie, iż wysokość jego wynagrodzenia w spornym okresie wynosiła w latach: 1972 - 9 492,00 zł; 1973 - 25 313,00 zł; 1974 - 29 781,00 zł; 1975 - 35 037,00 zł; 1976 - 36 882,00 zł; 1977 - 42 336,00 zł; 1978 - 25 456,00 zł. Wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej opatrzone są, choć nieczytelnym, to jednak podpisem osoby je wypełniającej. Stanowisko pozwanego jakoby brak czytelnego podpisu i pieczętka imiennej

uniemożliwia identyfikację czy wpis dokonała osoba uprawniona działająca w imieniu pracodawcy, a w konsekwencji czy podane wysokości wynagrodzenia zostały faktycznie wypłacone, nie znajduje żadnego uzasadnienia. Jak wynika z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasady wypłaty tych świadczeń (Dz.U.83.10.49 z późn. zm.), a w szczególności z paragrafu 21 tego aktu prawnego, środkiem dowodowym, stwierdzającym wysokości wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, są dla pracowników: 1/ zaświadczenia zakładów pracy wystawione według ustalonego przez ZUS wzoru (druk RP-7), lub 2/ legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków, lub 3/ inny dokument na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Przepis ten, ani żaden następny, nie wskazują w szczególności, iż wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej winny być opatrzone czytelnymi podpisami osób upoważnionych do wykonywania wpisów, czy też pieczętkami imiennymi takich osób. Zarzucany przez organ rentowy brak pieczętki imiennej oraz czytelnego podpisu nie oznacza, iż osoba dokonująca wpisu nie była upoważniona do podejmowania czynności w imieniu zakładu pracy. Nie jest to też brak formalny dyskwalifikujący ważność tego dokumentu. Wpisy w legitymacji są opatrzone pieczętkami nagłówkowymi zakładu pracy oraz parafkami osoby odpowiedzialnej za wpis co zdaniem sądu powoduje, iż spełniają one wszelkie wymogi stawiane wpisom w legitymacji. Nadto zauważyć należy, iż dokument ten nie zawiera żadnych poprawek, skreśleń czy śladów przerabiania. Tym samym zapisane w legitymacji ubezpieczonej G. W. kwoty wynagrodzeń za sporne okresu odpowiadają rzeczywistości.

Sąd dał również wiarę zeznaniom ubezpieczonego iż nie miał on wpływu kto i w jaki sposób wypełniał jego legitymację ubezpieczeniową. Powszechnie wiadomym jest, iż tego rodzaju dokumenty wypełniane są przez pracowników oddziału kadr danego zakładu pracy i wyłącznie ci pracownicy zobowiązani są do posiadania stosownej wiedzy co do sposobu wypełnienia tychże dokumentów. Skarżący posiada wykształcenie zawodowe i był zatrudniony jako barwiarz i nastawiacz maszyn, a zatem z racji wykonywanych obowiązków pracowniczych nie można od niego wymagać aby posiadał wiedzę zakresu prawidłowego wypełnienia dokumentów pracowniczych. Wnioskodawca nie był w stanie wskazać uzyskiwanych w spornym okresie zarobków, co jest zrozumiałe z uwagi na długi upływ czasu i naturalne dla człowieka zacieranie się wspomnień.

Ustaleń w sprawie Sąd dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego i aktach niniejszej sprawy, w tym w aktach osobowych skarżącego których treść wzajemnie się uzupełniają tworząc logiczną całość.

Ubezpieczony nie kwestionował wyliczeń dokonanych przez organ rentowy (k. 17-19). Sąd w całości podziela wyliczenia dokonane przez organ rentowy, nie znajdując żadnych podstaw do ich kwestionowania.

Przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego, najkorzystniejszy dla ubezpieczonego jest wariant z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1972 roku do 1981 roku, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 81,32 %, wysokość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 roku wynosi 107 421,82 zł, a podstawa wymiaru kapitału początkowego wynosi 992,83 zł.

Wobec powyższego i przyjęciu za prawidłowe wyliczeń pozwanego, należało na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. zmienić sporną decyzję organu rentowego i ustalić wysokość kapitału początkowego skarżącego przy przyjęciu wartości wskazanych w wyliczeniach dokonanych przez ten organ.

SSO Tomasz Korzeń